

ЄДНІСТЬ

Рік III. ВНУТРІШНЬО-ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ ВЮЛЕТЕНЬ ГУ УНЕ

ЧИСЛО 4 (23).

ДЕНЬ ВОЖДЯ

12. грудня, це день народження найвищого Керманця Українського Націоналістичного Руху, Вождя українських націоналістів — полковника Андрія Мельника. В цьому році йому сповняється 65 років і з цієї нагоди тисячі українські маси тут, на еміграції, і там, на Рідних Землях маніфестуватимуть вияв пошани до Вождя Української Національної Революції. Вони вшановуватимуть день великого сина України, якого ім'я не тільки давно перейшло в історію Визвольних Змагань, але й лишилося їх живим символом сучасного й майбутнього.

Ім'я полковника Андрія Мельника зв'язане з Українськими Січовими Стрільцями, Січовими Стрільцями, Армією УНР, УВО й ОУН, але й це ім'я, це розгорнений прапор Української Національної Революції, це Вождь її бойових когорт.

Полковник Андрій Мельник, це керманець сучасної фази наших визвольних змагань. Після роттердамської трагедії на його плечі впала найвища відповідальність за долю майбутнього нації. І хоч в день 65-ліття Вояка-Лицаря, Революціонера-Провідника і Вождя не кликатиме ще сурма снів державної української нації на площу святої Софії, не почувемо ще стукоту маршових колон, які віддають пошану своєму Вождеві, але в цей день сурмитимуть надхненні й живі українські серця, сповнені до нього любов'ю і вірністю, пошаною і вдячністю. Бо в особі полковника Андрія Мельника сучасне українство бачить само себе, бачить пройдений шлях останніх десятиліть і з ним іде в майбутність.

Воно свідоме того, що полковник Андрій Мельник є співтворцем великої, переломової доби, в якій нам приходиться жити й діяти. Ця доба знову ж творила й гартувала його індивідуальність. За його заслуги перед нацією в минулому, ми виявляємо йому свою вдячність, а до його великого та глибокого досвіду, до гарту його характеру прив'язуємо наші надії на майбутнє.

Нехай же день 65-ліття Вождя стане маніфестацією нашої вдячності й пошани до нього як до того, що став усюбленим дум і прагнень всієї нації. Вшановуючи день народження полковника Андрія Мельника, ми вшановуємо того, що завдяки своїм якостям і чинам став носієм наших збірних змагань, нашої національної волі.

Незламністю й прямолінійністю на службі ідеї нації, невгнутістю свого характеру, своєю боротьбою й працею для України полковник Андрій Мельник знайшов дорогу до наших сердець і заставив їх битися в один такт. Він

віднайшов ритм нашого життя і перетопив нас в одну велику громаду вірних ідеї нації і готових в ім'я її на найвищі жертви.

Роло полковника Андрія Мельника найкраще оцінив III. Великий Збір Українських Націоналістів, назначуючи його досмертним Головою Проводу Українських Націоналістів.

Сьогодні над знівченою українською землею шалитиме бурі й негоди. Український народ стоїть у вирі тотального змагу за долю майбутнього нації. Тисячі вірних Вождеві послідовників ідеї організованого українського націоналізму стоять на передових позиціях цього всеобіймаючого фронту Української Національної Революції. Вони є авангардом, який мобілізує народні сили, щоб в день всенародного зриву вивести їх на барикади і повести до перемоги.

З'єднаймо ж ще тісніше наші ряди довокруги нашого Вождя полковника Андрія Мельника. Цим докажемо нащупу вірність ідеї нації і заповітам боротьби та що наші зусилля, праця й боротьба за її найвищий ідеал — Самостійну Соборну Українську Державу — вміємо спрямувати в одне визвольне русло під кермою того, хто веде національний корабель шляхом Української Національної Революції — найпевнішим до досягнення мети.

Вождя вимагає від нас не рабської чолобитні, але готовості й відданості ідеї, за яку згинули його великі попередники — Симон Пеллюра і Євген Коновалець та Друзі — Головінський, Сенік-Грибівський, Сіцборський, Кандиба-Ольжич і тисячі відомих і невідомих послідовників великої української ідеї, якої він сьогодні є носієм і виразником. День першого Вояка і Лицаря Української Національної Революції найкраще відмітимо, даючи йому заповнення, що все здорове й сильне в українстві стоїть за ним.

І це буде наш найкращий дарунок Вождеві в його 65-ліття.

Чекає нас, друзі, невислуха, тверда й мозольна праця, жертвенність та ризик власним життям на шляху до визволення України.

Та немає у нас звірств. Нам ясно світлітме зоря нашої Великої Ідеї, віра у правильний шлях і успіх нашої праці, в перемогу і здійснення прагнення батьків і наших задумів — жити вільним життям у власному Українському Державному Храмі. Нам просвічує віра у воскресіння Самостійної Соборної Української Держави нашим трудом і потом, нашою кров'ю та життям, яке радо віддамо на те, щоб жила і цвіла Вона — Україна.

АНДРІЙ МЕЛЬНИК

Культ Вождя

Український націоналізм в основу своєї ідеології поставив між іншими й ідею провідництва. Заступаємо погляд, що нація тільки тоді зможе реалізувати своє історичне покликання, коли на чолі стоятимуть найкращі її сини, ті, що силою своєї обдарованості інтуїцією, розумом і залізною волею найкраще схоплюють закони життя і шляхи розвитку нації та тенденції своєї доби. Ця ідея провідництва була й залишилася одною з причин очорнювання українського націоналізму різними оборонцями «культу маси» як «тоталітарної» й «антинародної» концепції, яка немов би то хоче накинути народові панування клки, здушити його волю, вбити в ньому прояви ініціативи та терором тримати його в сліпому послузі.

Та ці закиди з боку українського націоналізму й реалізатора його політичних і революційних постулатів — ОУН, не відповідають правді. Бо хоч український націоналізм відкидає культ маси як єдиного мотора історії та заступає концепцію провідництва, то водночас ця концепція є більш народоювальною від концепції наших демократів, бо ставить в основу добро не більшості, а цілості народу, з угляданням інтересів нації в аспекті вічності.

Історія устроєвих форм суспільно-політичного життя учить нас, що в минувшині існували інституції одноособової влади, що її репрезентантами були автократи й пізніше абсолютні монархи. Влада цих володарів не була виявленням волі народів, якими вони володіли, а їх керування державами часто йшло на шкоду підпорядкованій їм людині та інтересів держави й нації. Первородним гріхом зокрема дідичних монархій є те, що володар приходить до влади не завдяки своїм здібностям, а завдяки походженню, навіть якщо він є нездарою.

Як протилежність абсолютизму зродилася демократія з парламентаризмом, де влада здійснюється ніби то згідно з засадами народоправства. Дійсно, розвиток демократії в деяких народів пов'язаний зі світлими моментами їх розвитку, зокрема виходу на історичну арену широким народнім мас та розгорненням народньої ініціативи.

Та хоч і які високі постулати й шляхотні засади видвигнула демократія, то не випливали вони з незмінних законів життя і його вічних побудників, а тому і розминулися з ними, і ми були і є свідками постійної кризи демократії. Саме на ґрунті суперечностей між засадами демократії й живим життям зродилися тоталітарні рухи й системи — большевизм, фашизм, націонал-соціалізм, які у великій мірі були реакцією на витворений демократією стан.

Неначе синтезують цих відмінних і ворожих собі ідеологій і устроєвих систем являється система провідництва, що лягла в основу ідеології українського націоналізму. Це чисто українська система, що гармонійно поєднує в собі елементи народоювальності і сильної влади. Вона виключає прихід до влади людей випадкових і нездар. Тут рішають моменти якості людини, які вона виказує в праці для добра нації, а не походження чи «демократичний вияв волі народу». В провідницькій системі на вершині іє-

рархічної драбини стоїть вождь, який являється не виразником більшості, а є речником та втіленням волі всієї нації і її сувереном.

Годі розумово збагнути, чому саме носієм волі нації являється та чи інша індивідуальність, один з-поміж мільйонів. Але ми знаємо, що не кожен навіть добрий патріот чи добрий воєк є наділений властивостями необхідними для Вождя чи навіть провідника меншого масштабу.

Кожночасно найважливішим чинником і першом кожної організації був провідник. В найдавніші часи було так, що найздібніший, найсильніший і наймудріший — силою цих своїх індивідуальних прикмет вивався на чолу роду, племені, народу і на основі їх провадив і володів. Демократичного вибору тут не приміновано не так тому, що він був незнанням, бо т. зв. віче, на якому до голосу приходив народ, відоме було в найдавніші часи нашої історії, але тому, що там, де треба якості, не зарадить ніяке голосування.

Історія України, це насамперед чини великих людей, вождів нації — Святослава Завойовника, Володимира Великого, Ярослава Мудрого, Ярослава Осмомисла, Романа, Петра Конашевича-Сагайдачного, Хмельницького, Мазепи. А період визвольних змагань 1917-20 років зв'язаний не так з Центральною Радою як з іменами Петлюри і Коновальця. Геній історіотворчого чину нації завжди втілювався в Богом даного Стерника, якому призначено вершити долю народу і формувати його майбутнє. Ідея сильної одноособової влади всупереч руйнівним нахилам степу, в українському народі завжди мала своїх послідовників і завжди себе виправдувала, бо там, де влада тратила свою силу, на її місце приходила анархія.

В старовинних літописах знаходимо хвалу на честь могутніх володарів української держави. Володимир за словами Іларіона «добріший мужність і розумом став єдиноподержимцем землі своєї і підвів під неї докопишні землі, дежкі миром, а непокірні мечем». Козаччина була застосуванням вождівського принципу. Раз вибраний гетьман діставав владу на життя і смерть, бо тільки суверенний, незалежний від примх маси володар може здійснювати місію нації. Засади вождівського принципу виразно формулює в своїй «Думі» гетьман Іван Мазепа, проголошуючи, що «Сам Стерник керує і сам управує».

Наш духовий Вождь, незрівняний Шевченко, тужив за українським Вашингтоном. Він з усією вищою силою оспівував провідників, що вели народи шляхами слави й могутності. Бо він знав, що і найсвідоміший нарід є тільки тоді творцем історії та творцем і носієм великих культур, коли ним керують генії, що виходять з нього. Це ті Прометейі, що зміли виривати вщій вогні з рук самолюбних богів і давати їх своїм народам. Тому його могутні гимни належали їм.

І коли ми сьогодні є нацією, то тільки завдяки тому, що мали своїх вождів, які формували волю українського народу і вели його по шляху призначення. Завдяки їхнім великим здібностям і чинам українська нація пройшла скрізь понури віки історії, зберігала себе від заглади

і знаходила силу підніматися з кількаразового занепаду.

Український націоналізм, нав'язуючи до кращих традицій української історії, бачить, що ці традиції творили ті, що видобувалися силою своїх високих чеснот на вершині життя і цим здобували собі право на провідництво.

Та це не означає, що націоналісти легковажать народними масами та не прислухаються до їх голосу, бо всякий провідник і Вождь міряється міркою народу, з якого він вишов. Сціборський про це каже: ... «Ескімоси не дали і певно не дадуть світові Бетовенів і Кантів, папуа-си — Едсонів, тунгузи чи вотяки — великих політичних систем і провідників. Не видадуть вони й геніїв, бо наколи б в них такі з'явилися то були б змарновані без відповідних можностей свого проявлення...».

Але народ проявляє свої творчі здібності тоді, коли на чолі його стоїть один провідник. Вождь з ласки Божої, що кість від кости і кров від крові від свого народу; який не є узурпатором влади, але найкращим втіленням ідеалів, волі і сили свого народу. Кожен історичний здвиг є вислідом гармонійної дії народу, провідної верстви і Вождя.

Вождь, це не диктатор, що тримається силою прибічників клік, але найкращий із найкращих синів нації. Він приходить не насильям і втримується не терором, але величчю своїх внутрішніх властивостей і силою загального довіря живих поколінь стоїть на чолі нації. Єдність між Вождем і народом випливає не з зовнішнього примусу, а з внутрішнього переконання. Народ відчуває між собою і своїм провідником якусь незбагнену містичну силу, яка в'яже його з ним в нерозривну цілість. В поемі одного чеського поета так зображений культ Вождя:

Мати, що втратила своїх синів у війнах, які спричинив Наполеон, йде на його похорон, щоб кинути йому свій прокляті. Але наблизившись до місця паради і почувши звуки дзвонів, що голосили славу вічної Франції, вона в незбагненому випадку піднесена заявляє, що на таке велике діло замало було дати тільки трьох синів.

Отже. Вождь не є протиставленням національній спільноті в її масі. Він є тільки найкращим її членом, який йде перед нею і надає їй напрямок. Наказ Вождя є не так актом влади, як актом проводу, що здійснює мету спільноти. Вождя і спільноту пов'язують не механічні норми підпорядкування, не страх перед деспотом. а віра в його покликання і віра в те, що саме він є тим, кому Провидіння призначило бути виразником збірної волі і вести націю до заповітної мети.

Один мислитель сказав, що «всесвітня історія — це в основі історія великих людей Вони були провідниками людства. Форматорами епохками і в широкому розумінні творцями всього того що широкий загал успів зробити або досягнути... Душа світової історії — це поправді [чужа історія]».

Вождя не вибирається. Він приходить сам. силою своїх здібностей і може бути визнаним або не визнаним. Кожна доба, тим більше доба великих історичних зламів і революційних переворотів, що вибілюють цілий ряд питань духового та політичного характеру, видиває сильних індивідуальностей. Вони спрямовують всю

енергію розбурханих народних мас у визначене річчше. Вони надають революції виразний характер і не дозволяють їм скотитися у прірву анархії й боротьби всіх проти всіх.

Роля великих людей з прикметами справжніх Вождів, отих Богом даних Стерняків визначається особливо яскраво в часах історичних зламів і переворотів, коли мізняються фронти, падають символи відходячої доби, а на їх місці приходять нові. Тоді щасливою ста національна спільнота, яка має цих твердих, далекозорих і не вигнутих людей що вірно і без хитань стоять при своїх прапорах, на своїх позиціях і не сходять з раз обраного шляху. Вони є тим маяком і дороговказом, який веде національну спільноту по шляху її призначення і не дозволяє розгубитися на манівлях шукань. Завдяки їм національн на спільнота не піде за ніякими блудними вогнями.

Для нікого немає сумніву, що таким Вождем був основоположник Українського Націоналістичного Руху полковник Євген Коновалець. Таким є сьогодні його наступник полковник Андрій Мельник. Своїми безприкладними чинами для добра, слави й величі української нації вони вибилися на вершини національного життя. І коли І. Конгрес Українських Націоналістів покликав Вождем Націоналістичного Руху сл. п полк. Євгена Коновальця, а по його трагічній смерті, П. III і IV. Великі Збори Українських Націоналістів його Наступника — полк. Андрія Мельника, то було це лише ствердженням існуючого стану їхнього провідництва визвольними змаганнями нації.

Сучасний Вождь Українського Націоналістичного Руху полк. Андрій Мельник своєю стійкістю на службі нації від юних літ по сьогодні, доказав, що він найкраще розуміє її волю і послідовно переводить її в життя.

Тому ми віримо, що під його проводом Україна поверне свою давню славу і велич.

В. Мулик

СУВОРИЙ ОТАМАНЕ

Суворий Отамане,
удар на бій!
Ждуть курені готові
на наказ Твій.

Во знаєм, Отамане,
у цій добі
І жити й умирати
у боротьбі.

У серці розжверілим
палає кров:
Ворогам — сталь, залізо,
землі — любов.

Веди полки готові,
веди ще днесь —
Криваво обгарити
красу небес.

Суворий Отамане,
удар на бій!
Ждуть курені готові
на наказ Твій!

(«Український Націоналіст» ч. 2., 1941 р.)

Полковник Андрій Мельник на службі Нації

12. грудня цього року Вождів Українських Націоналістів полковники Андрієві Мельникові сповнився 65 років життя. Це великий період часу, більшість якого, бо аж 34 роки, пройшли у постійній боротьбі і жертвенній службі Нації. Були воєни не тільки, погодні, але й не сірі як хмарні безтварні дні. Були це роки громовості, холодної й буревійної. Тасма гімназійної гуртки, Українські Січові Стрільці, Січові Стрільці, полон і тиф, Штаб Армії УНР, УВО й ОУН, тюрми, тортури й чужина. Вічна небезпека і найвища відповідальність за долю Ватківщини.

Службу Нації полковник Андрій Мельник починає далеко перед покликанням його на Голову Проводу Українських Націоналістів в 1938 р. На цей високий пост прийшов він не випадково, але у висліді довголітньої служби українській визвольно-державницькій ідеї, завдяки своїй незламній волі, хрустальному характерові, послідовності в принципах та непересічним організаційно-провідницьким здібностям і розумові державного мужа.

Коли багато провідних мужів української революції виступали на кін історії видивигнені хвилею революційного кипіння, то полковник Андрій Мельник виростає шляхом безперервної праці над собою та сповизованям свого обов'язку супроти України без огляду на обставини чи припадкові зрушення. Всі його почини виходили з нутра його власного «Я», яке вимагало від нього постійного чину, впливаючого з принципу вірності Ватківщині.

Цей принцип був для нього законом вже тоді, коли в 1914 р. молодий юнаком добровільно голося до легіону Українських Січових Стрільців і опиняється на фронті проти ворога, який скував його Ватківщину — Москву. В ступні чотара та поручника, Андрій Мельник переходить всі операції й найважчі бої. Попавши в бою на Лисони в московський полон, перебуває в таборі полонених в Тамбові, Уфі, Царидині та Дубовці. В полоні майбутній Вождь знайомиться зі сл. п. Євгеном Коновальцем і тут починається спільний шлях обох велетнів.

Революція й упадок царату творять передумови для українського національно-державного відродження. Андрій Мельник wraz із Євгеном Коновальцем та іншими старшинами тікають з полону до Києва і тут беруться за найбільш важливу, а водночас заєдану диліанку. З полонених австрійської армії українців, вони організують Галицько-Буковинський Куріль, що згодом перетворюється в Куріль Січових Стрільців. На чоловіче місце в військово-організаційній роботі поуч Євгена Коновальця вибивається Андрій Мельник.

Не була це романтика й шукання слави чи пригод юного старшини, а свідомість того, що лише своя, українська збройна сила, а не різні рецепти, що тоді так бурно лунали по Україні, запевнять наше національне визволення, та — рішечість послідовно змагати до її творення. Самі ж Січові Стрільці, це була революційна формація, що в ній так мало було козацької романтики, а так багато княжкої суворості — обов'язок і чин понад усе.

І коли в 1918 році темні хмари зібралися над серцем України — Києвом, Андрій Мельник не віддає ворогові столиці без бою. Він борознить її навіть тоді, коли уряд уже перенісся до Житомира. Після Берестейського миру Андрій Мельник знову в першій лаві боїв за Київ, а здобувши його, разом з сл. п. Євгеном Коновальцем організують полк Січових Стрільців і Андрій Мельник стає в ньому заступником Команданта.

Вміжчасі доконується державний переворот генерала Скоропадського. Зберігаючи вірність законному державному прововоді — Центральній Раді, нехай він і не був ідеальний, нехай йому бракувало ясної державницької лінії й рішучості, Команданти Січових Стрільців, Євген Коновалець і Андрій Мельник, воліють піти на роззброєння полку, аніж стати на службу гетьманові. А коли в Україні запанував німецький окупаційний режим, Андрій Мельник бере участь у формуванні окремого загону Січових Стрільців як помічник його Командира.

Коли в листопаді 1918 р. в Галичині постала українська держава і вужча батьківщина полк. Андрій Мельника опинилася у важкій боротьбі з відвічним ворогом, Польщею, і коли її представник, д-р Назарук, зі словами на очах прохав Січових Стрільців, в більшості уродженців Галичини, йти боронити Львова, Євген Коновалець і Андрій Мельник відповідають устами Черника: «Не Львів рішуть, а Київ. Шлях до вільного Львова лежить через вільний Київ». І з цього шляху принципитовости в питанні соборности України полк. Андрій Мельник ніколи не сходить, залишаючись зразком державника й сорбника. Бож там, на Східних Українських Землях, він провів найкращу частину свого життя і там остаточно оформилася його ідейно-політична тутість.

Щоб в грізній для України час оминуть переворотів, Командири Січових Стрільців зживають всіх заходів, щоб відтягнути гетьмана від згубної співпраці з московськими елементами. Суверенність Української Держави, нехай і під владою гетьмана, який до неї прийшов незаконно, для них була понад все. Але коли гетьман проголосив федерацію з Росією, майбутній Вождь нації не завагаючи стати на чолі грізної вогненної потопи всенародного повстання.

15. грудня 1918 р. на Софійській Площі у Києві прошуміли українські державні прапори. Директорія Української Народньої Республіки, оцінюючи високо заслуги полк. Євгена Коновальця і полк. Андрія Мельника, іменує їх Отаманами Військ УНР. 16. січня 1919 р., коли на Державній Раді в Києві обговорювано справу створення сильної влади, яка б могла опанувати хаос, то на носіїв цієї влади запропоновано тріумвірат — Симон Петлюра, Євген Коновалець, Андрій Мельник. Це свідчить про ті високі впливи й популярність, якими вже тоді користувався полк. Андрій Мельник. В січні того року він стає Начальником Штабу Армії УНР і на цьому пості перебуває до липня.

В грудні 1919 р. вселадний тих не поминув і полк. Андрія Мельника. На лікування відправлено його до Рівного, потім переїздить до Луць-

ка. Звідси виїздить закордон в характері конторера Військових Місій УНР і на цьому пості перебуває до 1921 р.

Закінчилася українська визвольна війна і приходить час погурого миру. Але не для Полковника і Друзів. Андрій Мельник перший між тими, що постановили не складати зброї, не капітулювати перед ворогом, а боротись, хай і в зміненіх умовах, в підпіллі, до переможного кінця. Він з тією спокійною впевненістю, з якою стояв в стрілецьких окопах чи в Штабі Армії, пірнав у підпільну роботу і боротьбу. Скінчивши в 1922 р. студії лісництва з дипломом інженера, негайно повертається на Рідні Землі і вже по кількох тижнях попадає на три місяці до лядської в'язниці. Те, що не признається до нічого, дає звільнення, щоб чекати на дальші арешти.

По виїзді з кінцем 1922 р. полк. Є. Коновальця за кордон, Андрій Мельник стає першим Крайовим Командантом Української Військової Організації. Але Полковник увесь час на очах польської поліції. Весною 1924 р. полки знову його арештовують та засуджують в процесі Весарабівців на 5 років важкої тюрми. В тюрмі Андрій Мельник проходить найважчі тортури польської поліції, його жорстоко катують та ламають ребра. Але і в тюрмі він є найбільшим авторитетом як борець за людські права і національну гідність українського політичного в'язня.

По виході в 1928 р. з тюрми з підірваним здоров'ям, від 1929 до 1938 року полк. Андрій Мельник працює на становищі інспектора лісів греко-католицької Митрополії та рівночасно далі бере участь в революційній роботі. Він сповняє функції Голови Сенату УВО, а по створенню ОУН виконує різні доручення полк. Євгена Коновальця як підпільно-революційного, так і суспільно-громадського характеру. Українські військовики маніфестують свою пошану до Полковника, вибираючи його Головою комбатантської організації «Молода Громада». На чолі цієї організації Полковник стоїть кілька років. Він теж очолює організацію української католицької молоді «Орли».

В 1937 р. полк. Андрій Мельник таясно зустрічається в Татрах зі сл. п. Вождем Євгеном Коновальцем. Полк. Євген Коновалець, що мів глибоко оцінювати вартість людей, бачив, що в разі трагічного випадку полк. Андрій Мельник має найбільше шансів взяти в свої руки керму ОУН.

Напередодні другої світової війни, 12. жовтня 1938 р., полк. Андрій Мельник згідно з завданням сл. п. Євгена Коновальця, об'являє це високе становище, починаючи нову сторінку своїх змагань. Під його кермом українські революційні сили входять в період другої світової війни.

Писати про діяльність полк. Андрія Мельника на становищі Голови ПУН, це значить писати хроніку визвольно-революційного руху останніх 17-ох років, писати хроніку всієї української історії цього періоду. Боже йому, як найвишньому керівникові Української Національної Республіки, довелося керувати всією українською визвольно-революційною боротьбою і провадити визвольну політику серед винятково важких внутрішньо-українських відносин і в не менш важких зовнішніх обставинах другої світової війни. Але саме в цих обставинах Вождь вия-

вив далекозорість політика і розум державного мужа, стратега, провідника.

Державне будівництво Карпатської України було генеральною пробою ОУН до назрівачих подій. Вже тут показалося, що вона своїми впливами охопила всі національні здорові українські сили та вмє спрямувати їх до одного рішуча визвольно-революційного руху. Героїчна оборона Карпатської України показала, що ОУН уважає шлях революційної боротьби в оперті на власні сили народу за єдиноправильний.

З вибухом німецько-польської війни полк. Андрій Мельник підкреслює, що українські визвольні змагання є власнопідметні і на їхню мету і засади не може мати жодного впливу ніякий зовнішній чинник». І це стає напрямною лінією дії ОУН на час другої світової війни. Очолює Андрій Мельником Провід Українських Націоналістів не сходить з неї ніколи, він дотримується її й тепер. Всі спроби німців звести полк. Андрія Мельника зі шляху цієї принциповости не дали жодних наслідків. І тут не допомогло їм ні інспірування розколу в ОУН в 1940 р., ani арешт Голови й членів ПУН.

Коли в 1939 р. німці пропонували Полковникові підняти на Західній Українських Землях повстання проти Польщі, Полковник відповів закликом до націоналістичних кадрів, що «наказ до виступу прийде тоді, коли для цього буде найвідповідніша хвилинка» під кутом української державно-визвольної рації. Коли в червні 1941 р. німці запропонували творити леґіон з кількостат людей для своїх пропагандистичних цілей у війні з большевиками, Полковник відповів: ми хочемо Армії з українським командунням, підпорядкованій українському державному проволу. Коли в 1944 р. коначоца Німеччина хотіла використати українську карту і звернулася до Полковника. «Ні відповів — так, але як рівні з рівними. І даремно всі Вольфи тупали ногами й кричали про свою силу — полк. А. Мельник відповів їм своїм рішучим — ні.

В роки другої світової війни ОУН на всіх фронтах нашої розлогіт Ватьківщини у всій ширині розгорнула революційно-визвольну роботу, закріплюючи ідеї українського націоналізму на його вихідній базі — Наддніпрянщині. Тут ОУН поповнює свої сили кращими елементами Наддніпрянщини, включаючи їх у визвольну боротьбу. У відповідь на німецьку колоніально-громадянську політику в Україні, ОУН оголошує їм непримиримий боровбу на всіх українських теренах і всіми можливими засобами, включно з активною повстанською боротьбою. Бандерівці й сьогодні вперто промовчують непримиримку постав ОУН до німців та її вклад у боровбу з ними, рекламуючи себе єдиними, що поставили німцям спротив. Тим часом, коли бандерівці, будучи приголосненими несподіваним арештом «львівського «павліянія», не знали на яку стати, ОУН вже в листопаді 1941 р. понесла криваві жертви в зв'язку з підбазарською маніфестацією Латі прихочуть арешти й розстріли провідних членів ОУН в Києві в грудні 1941 і в лютому 1942 роках та тепер по всіх містах України, сприяючи проти ОУН, як єдиної реальної й створеної української сили.

Та найважливіше те що ОУН на всіх українських землях розгорнула в першу чергу боровбу за новий тип українця-державника. за який більше закріплення самої ідеї національно-дер-

жавного визволення, революціонізуючи маси для майбутньої вирішальної боротьби. Київ, що став центром підпільно-революційної діяльності ОУН, став і символом найбільшого революційного напруження.

Відстоюючи позиції непримиримої боротьби проти німців, полк. Андрій Мельник дає наказ націоналістичним кадрам готуватися до зatoryної боротьби в умовах советської дiльностi. Підготовка до цієї боротьби і остаточної розправи й стала основним завданням дальшої політики ОУН.

Впаді з визвольно-революційною боротьбою на всіх українських землях, полк. Андрій Мельник веде широкозакреслу діяльність в площині міжнародно-політичній, змагаючи до скіплення українських позицій по обох боках фронту. Коли в 1940 р. до Європи приїхав заступник американського міністра закордонних справ, Семнер Велес, ПУН передав йому меморіал, в якому підкреслено, що українська визвольна політика керується лише інтересами української державної суверенності, яка є передумовою впорядкування європейських відносин та, що ОУН однаково непримиримо ставиться до кожного, хто йде поневолювати Україну. Подібний меморіал підписаний полк. Андрієм Мельником wraz з іншими українськими діячами передано в 1941 р. Гітлерові. Доволі інтенсивну діяльність розгорнула ОУН на скандинавському секторі.

1. травня 1945 р., телеграмою до президента Об'єднаних Націй, Стенліяноса, полк. Андрій Мельник починає новий етап діяльності на відтинку міжнародної політики та всієї повоєнної діяльності ОУН.

Маючи глибоке почуття відповідальності за розвиток визвольної боротьби, полк. Андрій Мельник бачить погубність двополітїу Націоналістичного Руху. Тому, як в часі війни, так і після неї постійно робить заходи для її повернення, виявляючи готовість піти на палекойдучі

«Полковник Мельник — це найкраща людина, якого українці можуть мати за вождя. Працьовитий, побожний і шанований усіма — він мало говорить, зате робить. Він добре розважує консеквенції якоїнебудь акції, але, ризикуючись раз, переводить цю акцію рішуче. Поляки чотири роки пробували зламати його тортурами, але його мужність не заломилася. Він ніколи не заводить довір'я... А. Мельник має довір'я серед народу й народ гордий на нього, як на свого вождя.»

Так оцінював сучасного Вождя Українських Націоналістів перед українськими емігрантами з Америки тодішній Єпископ, а теперішній Архієпископ, Кир Іван Бучко, в 1940 р.

Організація Українських Націоналістів підготовлювана десятками літ в найрізноманітніших формах на соборних українських землях до першої світової війни і по ній, поставала не як кон'юнктурний, по чужих зразках, твір, а як закономірний і тривкий вислід державницького зазірвання, що його проходили український народ, щоб з етнічної маси стати Нацією.

АНДРІЙ МЕЛЬНИК

♦♦

Наддніпрянина є основним людським резервуаром, з якого національна революція черпає сили в своєму розгортанні.

АНДРІЙ МЕЛЬНИК

чі уступки тим, що в 1940 р. від ОУН відійшли. І якщо до сьогодні намагання Полковника в цьому напрямку не дали успіху, то в цьому вина по боці другої сторони, яка групові амбіції й далі ставить понад добро єдності Націоналістичного Руху, а тим самим і єдності визвольно-революційного фронту.

Та поруч єдності Націоналістичного Руху, вчлвольна боротьба й політика вимагають єдності всіх українських самостійницьких сил, скоординованих в одному центрі. Тому вже по виході з німецького капету, полк. Андрій Мельник приступає до наполегливих заходів для створення такого центру. Створення Координаційного Українського Комітету в 1946 р. й Української Національної Ради в 1948 р. та кількаразові наради всіх українських політичних середовищ, це успіхи координаційних заходів ПУН і його Голови полк. Андрія Мельника.

Великий є баланс праці Українського Націоналістичного Руху і великий вклад в нього його найвищого Керманіча, полк. Андрія Мельника. Та ще більш перед ними завдання на майбутне. Як 17 років тому, так і сьогодні Провід Українських Націоналістів перебуває в руках полк. Андрія Мельника, досвідченого революціонера, далекозорого політика і вмілого стратега. Збагачений досвідом і великим моральним капіталом, освячений кров'ю Вождя-Основоположника сл. п. Євгена Коновальця й тисяч революціонерів та очолений Вождем Наступником полк. Андрієм Мельником, Український Націоналістичний Рух продовжує боротьбу за відродження Самостійної Соборної Української Держави, за славу і велич Української Нації.

Українські націоналістичні кадри свідомі того, що важка боротьба за визволення України вимагає від них жертв та самопосягати і вони чекають на наказ свого Вождя, щоб «розгорнути гордий наш прапор, занести його до Золотоверхого й поставити на бані Святої Софії!»

«Ми всі свідомі того, що високе почуття обов'язку супроти Нації й Держави та непохитна воля продовжувати боротьбу наказали Вам сповнитися запевні Вашого попередника, героїчною смертю упавшого, і заступити його на відповідальному становищі Вождя Українських Націоналістів... Хай же доля пошле Вам ще довгі літа життя, здоров'я й сили для досягнення тієї великої мети, за яку Ви від юних літ своїх до зрілого віку боролися душою й оружжю. й за яку заплалили роками терпіння й неволі... Слава Україні! Вождю! Слава!»

Так писав Полковникові з нагоди його 50-ліття в 1940 р. один з колишніх амбасадорів УНР.

Ми не схилили прапорів наших і по останньому залили большевицькими полчищами земель наших. Держимо ці прапори гідно і достойно, едаючи довкола них всі національні українські сили для тим успішнішого спротиву.

АНДРІЙ МЕЛЬНИК

♦♦

Глибоко віро, що прийде час, коли знайдеться знову всі в одному націоналістичному таборі, свідомі завдань, які лежать на нас, націоналістах, і свідомі відповідальності перед Історією України.

АНДРІЙ МЕЛЬНИК

Полковник Андрій Мельник

Небагато досі написано про сучасного Вождя Українського Націоналістичного Руху Полковника Андрія Мельника. Хоч ім'я його стало легендарним ще в буревійні роки Української Революції 1917-20 років і відтоді до сьогодні воно нерозривно зв'язане з її невідгасяючим горінням, хоч з цим ім'ям на устах борються і вмирають найкращі сини Нації, то життєва книга Великого Сина України чекає ще свого літописця.

Але й те, що написано, присвячено насамперед заслугам Полковника перед Батьківщиною на різних етапах його життя від юних літ по сьогодні. Зате багато менше знаходимо характеристики Вождя як неповторної індивідуальності, його особистих прикмет і характеру.

Годі в рамках короткої статті дати бодай побіжно характеристику Вождя. До того автор наляжить до людей молодшого покоління, для якого ім'я Полковника Андрія Мельника від юних літ було символом Української Революції, але яке найменше мало шастя знати його особисто. Проте, з нагоди 65-ліття Вождя не можемо не подати деяких з зібраних даних.

***

Полковник Андрій Мельник народився 12. грудня 1890 р. в селі Якубова Воля на Дрогобищині. На четвертому році життя втрачає матір і може цей біль зробив його таким твердим і мовчазним. Може цей біль і відчуття браку матері заставляє його бути суворим до себе і теплим до інших: як казав Є. Маланюк — твердий мов криця і м'який як цювк.

Покінчивши початкову науку в народній школі в Самборі й Дрогобичі, 1900 р. вступає до гімназії. В 1905 році, по смерті батька, переноситься до гімназії в Стрию, яку закінчив в 1910 р. Важкі були шкільні роки Полковника і тому після maturi проходить шпиталь і дві операції. В 1912 р. вступає до Високої Земельної Школи у Відні.

Зголосившись з початком війни добровольцем до Українських Січових Стрільців, Андрій Мельник, хоч слабого здоров'я, виявляє подивугідну витривалість, відвагу й хоробрість. У війну Андрій Мельник вступає вже як сформована особистість. Характер його прямий, твердий і невгнаний, творить доповнення живої істоти, в якій, як пише сл. п. д-р Ю. Вассіян, «вигляд, будова тіла, постава, рухи, хід, мова, поведінка висловлюються в виявах душевного життя, а душа говорить складом, рухами і загальним образом фізичної природи». Кожна з цих прикмет проявляється у Полковника природно і саме в цьому невимішеному стилі коріниться весь шар його особистості і тайна поваги до нього оточення.

Ті, що знають Полковника ближче, підкреслюють його людяність, доброту, багатство душі, твердий характер, послідовність у принципах.

Удари, яких доля полк. Андрієві Мельникові не жаліла ніколи, приймає він мужньо, без душевних зламів, торгів і нарікань. Ставши душемо на службу визвольній справі, не жалів себе для неї ніколи, завжди зберігаючи високу честь Воїна-Революціонера — в бою йшов першим, в полоні і в ворожих тюрмах вів себе зразково.

Від УСС до сьогодні, займаючи завжди відпо-

відальні становища в українському житті, до найвищого — Голови ПУН — включно, на якумо стоїть уже повних 17 років, приймає їх не ради особистої влади, але для перемоги своєї ідеї, яка є вічною ідеєю Нації. На тежеть його Полковник до категорії людей з лицарською душею, будучи готовим кожної хвилини заступити місце упавшого зверхника, але якому лицарська честь ніколи не дозволить посягнути на місце живого зверхника.

Переїнявши з волі свого Великого Попередника й П. ВЗУН керму визвольної-революційної боротьбою, полк. Андрій Мельник наткнувся на гать опору тих, що за вірну службу ідеї відплатилися зрадою свого Вождя і чеснот провідництва. Той, що все життя провів у боротьбі проти ворогів України, дістав найбільшій, зрадливий удар від своїх однодумців.

Та найтяжче те, що ця подія, вияв історичного українського дводушся, в якому моменти героїчного світлого чергуються з хаосом і руйною, не знайшла належного розуміння і осуду українства. Скільки до людей розкол в ОУН в 1940 р. сприяли як розкол на два рівноградні морально табори під іменами двох ватажків, що ведуть між собою боротьбу за владу. Скільки то й до сьогодні не може зрозуміти, що Андрій Мельник ватажком ніколи не був і у відношенні до подій зберіг найдалі йдучу стриманість. Він вивозу зради не прийняв і в бій з відступниками не вдався.

Полковник Андрій Мельник має глибоке знання основних рухів людської душі. Він вміє знайти у всіх ситуаціях, зберігаючи вірність принципам і не сходячи з обраних позицій. Це ті прикмети, які коріняться в його духовій природі й лежать в структурі його характеру. Вони давали йому силу вистояти вже понад сорок років без змін і хитань в центрі нашої визвольної боротьби і вони ставлять його в коло справжніх творців історії — тих, що не воліються в хвості подій, а стоять в центрі життя і своїм глибоким знанням його рушійних сил і силою власної волі творять його.

Тому полк. Андрій Мельник в часі другої світової війни не пішов на розбурхання розбійницьких пристрасей, ані шукання легкої слави безвідповідальними експериментами. Тому, коли пішла ця світова війна пролунало — «кінець націоналізму» і цей присуд на націоналізм не лишився без впливу на українську еміграційну спільноту, Полковник з питомим йому спокоєм відповів: це явище переходове.

Минуло не багато років. І як же змінилось положення. Хвилі націоналізму заливають не тільки Європу, але й Азію й Африку. Повневолені на ролі під прапорами націоналізму розсаджують колоніальні потуги, вікові імперії.

Полковникові Андрієві Мельникові минає 65 років життя. Стоїть він і далі непохитно на своїй стійці як десяти років, як завжди спокійний, поважний, величний.

В. М-к

Як усі націоналісти є мені віддані на життя і смерть, так і я цілий себе віддаю і віддам цій ідеї.

АНДРІЙ МЕЛЬНИК

3 листів до Вождя

«Наш Вождь!

Перед дорогою на наші Східні Землі вся істога звернена до Вас, щоб почути наказ.

Поворот до дому є спер, а не пізніше, коли вже все буде в порядку, є найбільшою нагородою для мене, найбільшим, що могла бажати трим того, щоб ще віддати всі свої сили, своє життя для України.

Боротьба за наше буття — буде аперта й тяжка. Але твердо вірю, що вже швидко зможемо бурхливими перегами і якими прапорами зустріти нашого Вождя в столиці Земель Українських.»

Так писала Вождеві одна націоналістка перед відходом на Рідні Землі після вибуху німецько-радянської війни в 1941 році.

***

«Елементи, з яких виходитиме тут наше відродження є. — Є їх багато і для песимізму місця нема!»

Так писав в 1941 р. Вождеві один націоналіст, що переміряв українські простори до самої Сьмугторокани.

«Ми йдемо з повним і беззастережним довірям до нашого вождя Андрія Мельника на нові змагальні бої... Ми додержимо ту присягу, яку ми йому зложили... Смерть Євгена Коновальця віднала нас, а не роз'єднала, як цього бажав Кремль, убиваючи його... Коли ми, глибоко зворушені, повторили слова присяги: «Вірність, Хоробрість і Послух присягаємо нашому Вождеві», то це не був пустий звук, а голос душі революціонерів, особливих людей, відданих на життя і смерть своєму новому Вождеві.»

Так писав по відбутті Другого Великого Збору Українських Націоналістів його учасник Ярош Стецько-Карбович в «Націоналістичній Пресовій Службі», ч. 41., з 1. вересня 1939 р., який кілька місяців пізніше (в лютому 1940 р.) вразив ОУН.

А в бюлетені Ідеологічної Референтури ПУН «Ідея й Чин», що виходив під редакцією цього ж Я. Стецька, в числі за 1. січня 1940 р., у статті «Він завжди був...», він писав:

«В жовтні 1939 р. прийшов новий Вождь. Призначений і затверджений недавно Великим Збором Українських Націоналістів, Андрій Мельник. З вірою в ідею та з довірям до нового Вождя, Андрія Мельника, йдемо ми назустріч подіям. Це ж колишній Крайовий Командант УВО, зв'язень окупаційних тюрем, якому не чуже революційно-підпільне життя. Він розуміє душу революціонерів та її горіння ідеєю...»

«Боротьбою нині керує Андрій Мельник, наступник Євгена Коновальця. Вождь загинув, сай живе Вождь!»

Українська Національна Революція може мати успіх тільки тоді, коли вона спирається на фактичну й моральну підтримку мільйонів українців на всіх просторах нашої Батьківщини. Звідкиладним завданням для ОУН є підготовка такого типу революціонера, який міг би діяти однаково успішно так на Заходь, як і на Східно-Українських Землях.

АНДРІЙ МЕЛЬНИК

Із Звернення у 25-ліття ОУН

Не завершені ще завдання, які стоять перед Українським Націоналістичним Рухом. Тому, свідомість цього наказуватиме нам ще тісніше згорнути наші ряди; викресати ще більше завзяття й енергії для підготовки остаточного розрахунку з нашим ворогом; виявити куди більше карності й організаційної дисципліни, як першої передумови успіху в кожним організованім гурті; мати передусім на увазі, що український націоналізм поєднаний невідлучно з етосом праці, жертвенної праці, невтомної праці і що не є націоналістом той, хто не відповідає цій великій вимозі і стилеві нашого діяння; не зневірюватися в дотеперішній боротьбі, а видержати в ній, власним прикладом заховаючи і виховуючи молодь до служіння великій ідеї нашого визволення; творити всі, по Вашій змозці, передумови, щоб єдність Українського Націоналістичного Руху могла стати дійсністю; з'єднувати для цієї великої ідеї визволення позитивні українські елементи для найрозродніших цілей визвольних змагань наших; зберігати всім тим, що поза Рідними Землями духовий зв'язок з Рідним Краєм і бути готовим вертатись до боротьби і жертвенної праці в Україну, коли приїде на це відповідна хвилина; бути і надалі апостолами високих ідей, що їх голосив і голосить український націоналізм для осягнення нами найвищої української мети, нашого національного визволення.

АНДРІЙ МЕЛЬНИК

«Значення сьгоднішньої урочистости є більше, а її внутрішній зміст є глибшим, ніж тільки вшанування визначної особи сучасної української дійсности з нагоди ювілейної дати та виявлення пошани й віданости їй. Крім цих очевидних і самозрозумілих моментів в нашій Академії, міститься в ній ще один особливий момент, а це маніфестація суспільности до нової світоглядної концепції, що її засадничою ідеєю є провідницьке покликання національного Вождя.»

Так сказав д-р М. Галаган у своїй промові на святочній Академії, улаштованій в 1940 р. в Празі з нагоди 50-ліття народження Полковника Андрія Мельника.

Хай кожний, хто хоче бачити Україну вільною, дасть свій творчий вклад у збірні зусилля нації, в свідомості, що перш за все наша духовна сила, жертвенність і національно-політична зрілість заважать на дальшому розвитку подій, що грядуть!

АНДРІЙ МЕЛЬНИК

Бойовики Української Національної Революції!

Всюю напругою волі, духа й м'язів беріть єдність ОУН, побільшуйте її бойову силу, будьте готові на мій наказ. Цим здобудете своє право, яке дає вам Бог, виконаєте наказ, що його ми прийняли від Нації!

АНДРІЙ МЕЛЬНИК